

Dijital Ekosistem Ana Mimarisi

Dayanışma Çemberi çekirdeği üzerinde çalışan ortak
dijital zemin

TASARIM BELGESİ 0.1 · AĞUSTOS 2026

Belgenin statüsü ve kullanım biçimi

Bu belge nihai teknik şartname değil; ürün, yönetim ve teknoloji ekiplerinin aynı sistemi konuşabilmesi için hazırlanmış ilk ana mimaridir.

Belge türü: Geliştirmeye açık tasarım çerçevesi.

Temel ayrım: Değişmez ilkeler “çekirdek ilke”, henüz sınanmamış kararlar “tasarım varsayımı” olarak ele alınır.

Kullanıcıları: Çekirdek ekip, proje kurucuları, ürün tasarımcıları, yazılımcılar, hukuk ve mali uzmanlar, pilot çember kolaylaştırıcıları.

- Bu sürüm yazılım geliştirmeye başlamadan önce ortak dili kurar.
- Bursa Şifahane pilotundan gelen öğrenmelerle 0.2 ve 0.3 sürümlerine evrilir.
- Her değişiklik gerekçesi ve tarihiyle kaydedilir; geçmiş sürümler silinmez.

Yönetici özeti

BenBiz tek bir dev merkez değil; ortak protokolle çalışan çok sayıda özerk çemberin dijital üst çatısıdır.

Sistem, insanların kendilerini tanıttığı, ihtiyaçları keşfettiği, gerçek katkı teklifleri sunduğu, çemberlere katıldığı, birlikte ürettiği ve doğan hakları açık biçimde görebildiği bütünlüklü bir dijital ekosistem olarak tasarlanır.

Dayanışma Çemberi bu yapının ekonomik ve ahlaki işletim sistemidir. BenBiz kullanıcıya açılan üst kapı; Şifahane, ObaNova, eğitim, üretim, pazar yeri ve diğer girişimler ise aynı altyapı üzerinde çalışan farklı uygulama alanlarıdır.

Ana vaat: Kendimi tanıttım → doğru insanları buldum → gerçek bir ihtiyaca katkı sundum → birlikte değer ürettim → hakkımı ve etkimi açıkça gördüm.

Kavramsal katmanlar

Katman	İşlev	Örnek karşılığı
BenBiz üst çatısı	Tek kimlik, keşif, profil ve ekosistem deneyimi	Kullanıcının girdiği ana uygulama
Dayanışma Çemberi çekirdeği	Katkı, hak, sorumluluk, karar ve fon protokolü	EP-RP-DP-SP, mutabakat, dönem kapanışı
Proje modülleri	Belirli ihtiyaçların yaşayan çalışma alanı	Şifahane, ObaNova, fırın, eğitim, kenevir
Hukuki taşıyıcılar	Hak ve yükümlülüklerin resmî zemini	Kooperatif, vakıf, şirket, dernek
Ulak iletişim katmanı	Mesaj, toplantı ve dosya aktarımı	Bireysel görüşme, proje odası, çember kanalı
Değer dolaşımı	Ödeme, pazar ve ileriki iç değer araçları	Banka/ödeme entegrasyonu, BenAkçe

Tek uygulama; fakat tek merkezden yönetilen tek örgüt değil. Ortak zemin üzerinde kendi kararlarını verebilen çok sayıda çember.

Değişmez ürün ilkeleri

- İnsan önce gelir; ekranlar formülü değil kişinin ihtiyacını ve sorumluluğunu anlatır.
- Aynı katkı iki kez sayılmaz; doğrudan hak ile ortak katkı payı ayrılır.
- Finansman ortak iradeyi satın alamaz; ekonomik hak ile yönetim hakkı ayrıştırılabilir.
- Gönüllülük açık rızaya dayanır; görünmeyen mecburi emek oluşturulmaz.
- Her puan, ödeme ve karar açıklanabilir olmalıdır.
- Geçmiş kayıt sessizce değiştirilemez; düzeltme yeni ve izlenebilir kayıtla yapılır.
- Kullanıcı verisini ve görünürlüğünü mümkün olan ölçüde kendisi yönetir.
- Her çember özerktir; ortak protokol güvenlik ve birlikte çalışabilirliği korur.
- Sistem küçük pilotla öğrenir; kurallar sahadan gelen kanıtla sürümlenir.

Ekosistem modül haritası

Ana alan	Çekirdek modüller	İleriki genişleme
Öğren	Tanıtım, videolar, rehberler, örnekler	Sertifikalı eğitim, mentorluk, usta-çırak
Kimlik	BenBiz ID, profil, doğrulamalar	Taşınabilir itibar ve referans ağı
Keşif	Açık çemberler, katkı çağrıları	Akıllı eşleştirme ve bölgesel harita
Çalışma	Görev, taahhüt, katkı, belge	Takvim, gelişmiş proje yönetimi
Ekonomi	Doğrudan hak, TKP, fon, kapanış	Pazar, ödeme, BenAkçe
Yönetişim	Teklif, görüş, karar, itiraz	Federasyon ve çemberler arası karar
İletişim	Bildirim ve bağlantılar	Ulak mesaj, toplantı ve dosya entegrasyonu
Şeffaflık	Dönem raporu ve etki göstergeleri	Bağımsız denetim ve kamu veri panoları

Üç kullanıcı dünyası

Sadelik ve mahremiyet, uygulamanın hangi bilgiyi kime gösterdiğiyle başlar.

Dünya	Kim girer?	Görebilecekleri
Açık dünya	Ziyaretçiler ve misafirler	Tanıtım, eğitim, açık çemberler, katkı çağrıları, yayımlanmış raporlar
Üyelik dünyası	Kayıtlı ve doğrulanmış üyeler	Profil, başvurular, eğitim geçmişi, bağlantılar, öneriler
Çember dünyası	İlgili çembere kabul edilenler	Görevler, katkılar, kararlar, yetkili mali bilgiler, iç iletişim
Sorumluluk alanı	Koordinatör, mali sorumlu, değerlendirici, denetçi	Yalnızca görevine bağlı özel kayıtlar ve işlemler

Yetki kişinin genel unvanından değil; belirli çember, proje ve dönem içindeki ilişkisi ile sorumluluğundan doğar.

Üyelik ve güven yolculuğu

1	2	3	4	5
Ziyaretçi	Misafir üye	Doğrulanmış üye	Çember adayı	Çember katılımcısı

Seviye	Temel hak	Temel sınır
Ziyaretçi	Sistemi ve kamuya açık projeleri incelemek	Profil ve başvuru oluşturamaz
Misafir üye	Profil oluşturmak, takip etmek, teklif sunmak	Çember içi bilgiye erişemez
Doğrulanmış üye	Doğrulanmış kimlik ve yeterlilikle başvurmak	Doğrulama üyelik garantisi değildir
Çember adayı	Tanışma ve değerlendirme sürecine girmek	Yalnızca paylaşılan başvuru alanına erişir
Çember katılımcısı	Yetkisi ölçüsünde çalışmak, karar ve haklara katılmak	Başka çemberlerin özel alanına erişemez

BenBiz ID ve profil mimarisi

Profil bir popülerlik vitrini değil; güvenilir iş birliği kapasitesini anlatan taşınabilir kimliktir.

BenBiz ID: BB-TR-000184 gibi platforma özgü, kişisel kimlik numarasından bağımsız tanımlayıcı.

Profil bileşenleri: Kısa tanıtım, şehir, çalışma bölgeleri, beceriler, uzmanlıklar, katkı kaynakları, uygunluk, belgeler, referanslar, çemberler ve tamamlanan görevler.

Görünürlük katmanları

- Herkese açık
- Kayıtlı üyelere açık
- Ortak çember üyelerine açık
- Yalnızca yetkili sorumlulara açık
- Tamamen özel

T.C. kimlik numarası, adres, mali bilgiler ve hakkeşler profil ID'si olmaz; yalnızca hukuki zorunluluk hâlinde ayrı ve sıkı korunan alanda tutulur.

Açık Çemberler ve Katkı Çağrıları

Klasik iş ilanı yalnızca emeği; crowdfunding yalnızca parayı arar. BenBiz tamamlanması gereken bütün kaynakları görünür kılar.

Çağrı kartı alanı	Örnek içerik
Maksat	Bursa’da bütüncül şifa ve dayanışma merkezi kurmak
Aşama	İlk pilot ekip oluşturuluyor
Tamamlanan kaynaklar	Mekân, psikoloji uzmanlığı, kadın dayanışma ağı
Aranan katkılar	Koordinasyon, çocuk gelişimi, dijital iletişim, ekipman, finansman
Katkı niteliği	Ücretli / gönüllü / doğrudan hak / TKP / finansal risk
Süre ve yoğunluk	Haftalık, dönemsel veya proje teslimine bağlı
Değerlendirme	Kim inceler, hangi ölçütler uygulanır, ne zaman cevap verilir

Kaynak tamamlama pazarı

Her ihtiyaç yalnızca miktarla değil; maksadı, süresi, sorumluluğu, şartı ve karşılığıyla yayınlanır.

- Mekân ve arazi
- Emek ve zaman
- Uzmanlık ve bilgi
- Ekipman ve malzeme
- İlişki ağı ve erişim
- Koordinasyon ve süreklilik
- Finansman ve risk
- Gönüllü veya karşılıksız hayır katkısı

Katkı teklifi formu

- Ne sunuyorum?
- Ne kadar ve hangi sıklıkta?
- Hangi dönem için?
- Hangi şartla ve hangi karşılıkla?
- Hangi riski taşıyorum?
- Hangi desteğe ihtiyacım var?
- Ne zaman yeniden değerlendireceğiz?

Başvuru ve kabul akışı

Başvuru yalnızca kabul veya ret değildir. Olası sonuçlar:

- Kabul edildi
- Tanışma veya ek bilgi gerekiyor
- Başka bir rol önerildi
- Bekleme listesine alındı
- Şu anda uygun değil – kısa ve saygılı gerekçeyle

Çembere kabul; insanın genel değerine ilişkin hüküm değil, belirli ihtiyaç, rol, kapasite ve dönem için karşılıklı uygunluk kararıdır.

Çember çalışma alanı

Bölüm	Kullanıcının gördüğü ana soru
Durum	Çember şu anda hangi aşamada?
Maksat ve ilkeler	Neyi kuruyoruz ve hangi sınırları koruyoruz?
İhtiyaçlar	Tamamlanması gereken kaynaklar neler?
Görevler	Bugün kimden ne bekleniyor?
Katkılar	Ne taahhüt edildi ve ne gerçekleşti?
Kararlar	Hangi konu görüş veya onay bekliyor?
Ekonomi	Gelir, doğrudan haklar, giderler, fonlar ve TKP nedir?
Etki	Bu dönem insan ve toplum için ne üretildi?

Ana ekran “sistem ne kadar karmaşık?” sorusunu değil, “bugün benden ne bekleniyor?” sorusunu cevaplar.

Dört kayıt defteri

Defter	Kaydettiği gerçek	Kritik kural
Taahhüt defteri	Kim neyi, ne zaman ve hangi şartla üstlendi?	Vaat henüz hakke diş de ğildir
Katkı defteri	Gerçekte ne yapıldı ve nasıl do ğrulandı?	Düzel tme silerek de ğil yeni kayıtla yapılır
Hak ve ödeme defteri	Hangi do ğrudan hak ve ortak pay oluştu?	Aynı katkı iki kez sayılmaz
Karar defteri	Hangi kural, bütçe ve sonuç nasıl kabul edildi?	Sohbet mesajı resmî karar de ğildir

Önerilen işlem durumu: Taslak → Sunuldu → İnceleniyor → Onaylandı / Düzeltme istendi / İhtilaf lı → Döneme kapandı.

Hak ve hakkeđiş motoru

Hesap motoru yalnızca sonuç üretmez; her sonucun hangi kayıttan doğduğunu açıklayabilmelidir.

1. Doğrudan haklar

- Seans ve görev ücreti
- Maaş veya profesyonel hizmet bedeli
- Masraf iadesi
- Malzeme ve kullanım bedeli
- Kararlaştırılmış anapara geri ödemesi

2. Ortak katkı payı

Kişi Payı = (Kişinin TKP'si / Toplam TKP) × Katkı Havuzu

3. Ortak fonlar

- Süreklilik rezervi
- Sosyal destek fonu
- Eğitim ve gelişim fonu
- Proje yatırım fonu
- Acil durum fonu

Kullanıcı “Bu tutar nasıl oluştu?” düğmesiyle puan, kayıt, dönem oranı ve formülün tamamını görebilir.

Yönetişim ve karar mimarisi

Karar türü	Örnek	Yetki yaklaşımı
Günlük operasyon	Program, görev ve zamanlama	İlgili sorumlu veya küçük ekip
Mesleki karar	Uzmanlık standardı ve yönlendirme	Yetkin uzmanlık çemberi
Bütçe ve fon	Harcama, rezerv ve dağıtım	Mali sorumlular + belirlenmiş onay
İlke değişikliği	Çemberin temel kuralı	Nitelikli çoğunluk ve bekleme süresi
Üyelik	Kabul, rol değişimi, ayrılma	İlgili çemberin açık usulü
İtiraz	Puan, hak veya davranış ihtilafı	Çıkar çatışmasından bağımsız değerlendirme

Her karar ekranında konu, gerekçe, etkilenen haklar, mali etki, yetkili seçmenler, çoğunluk, süre, sonuç ve gözden geçirme tarihi yer alır.

Ulak iletişim katmanı

Mesajlaşma, iş birliğini hızlandırır; fakat resmî kayıtların yerine geçmez.

Muhtemel entegrasyon alanları

- Tek hesapla giriş
- Bireysel mesaj
- Çember ve proje odaları
- Sesli ve görüntülü görüşme
- Dosya aktarımı
- Toplantı ve bildirim bağlantıları

Entegrasyon ön koşulları

- API veya SDK
- SSO / kimlik eşleştirme
- Webhook ve olay bildirimi
- Grup ve kanal yönetimi
- Arşivleme ve arama
- Yetki modeli
- Şifreleme ve veri saklama politikası

“Bunu karara dönüştür” ve “Bunu katkı teklifine dönüştür” işlevleri sohbet ile resmî kayıt arasındaki köprü olur.

Güven ve itibar sistemi

Tek bir yıldız veya insan puanı kullanılmaz. Bunun yerine doğrulanabilir iş birliği işaretleri gösterilir:

- Kimlik doğrulandı
- Uzmanlık belgesi doğrulandı
- Çember ilkeleri eğitimini tamamladı
- Belirli sayıda görev tamamladı
- Taahhüt tamamlama oranı
- Doğrulanmış referanslar
- Çözümlememiş ihtilaf durumu

TKP insanın değerini veya kalıcı itibarını ölçmez; belirli projede ve belirli dönemde gerçekleşmiş katkıyı ölçer.

Popülerlik, takipçi ve beğeni ekonomisi ilk sürümün dışında tutulur. Profilin amacı görünürlük yarışı değil, güvenilir eşleşmedir.

Mahremiyet ve yetki ilkeleri

- Varsayılan en az erişim: kişi yalnızca görevi için gerekli bilgiyi görür.
- Profil alanları kullanıcı tarafından görünürlük seviyesine bağlanır.
- Sağlık, kimlik, mali ve yardım alan kişi bilgileri özel veri alanlarında tutulur.
- Mali şeffaflık, destek alan kişinin kimliğini açıklamak anlamına gelmez.
- Çemberden ayrılan kişinin erişimi kapanır; hukuken saklanması gereken işlem kayıtları korunur.
- Denetçi kayıtları inceleyebilir; ancak değiştiremez.
- Yüksek yetkili işlemler ek doğrulama ve işlem günlüğü gerektirir.

Yetki modeli

Kullanıcı → Çember üyeliği → Proje ilişkisi → Dönemsel rol → Kaynak üzerindeki izin. Bir kişi farklı çemberlerde farklı rollere sahip olabilir.

Temel veri modeli

Varlık	Temel ilişkiler
Kullanıcı	Bir profile ve bir BenBiz ID'ye sahiptir
Çember	Üyelikleri, ilkeleri, fonları ve projeleri kapsar
Proje	Bir çembere bağlıdır; ihtiyaçlar ve dönemler üretir
İhtiyaç	Katkı tekliflerini kabul eder
Taahhüt	Kullanıcı, ihtiyaç, süre, şart ve karşılıkla ilişkilidir
Katkı kaydı	Taahhüt, kanıt, onay ve döneme bağlıdır
Doğrudan hak	Belge ve ödeme durumuyla izlenir
TKP değerlendirmesi	Katkı kayıtları ve kural sürümüne bağlıdır
Karar	Teklif, görüş, oy, sonuç ve dayanakları içerir
Fon	Gelir, tahsis, kullanım ve bakiye kayıtlarını taşır
İtiraz	İlgili kayıt, taraflar ve çözüm süreciyle bağlıdır

Teknik mimari yönü

İlk sürüm modüler tek uygulama olarak kurulur; öğrenme arttıkça gerekli parçalar bağımsız servis hâline getirilebilir.

Katman	Başlangıç yaklaşımı
İstemci	Mobil öncelikli responsive web / PWA
Uygulama	Modüler tek uygulama ve açık servis sınırları
Veri	İlişkisel PostgreSQL; çember ve proje bazlı erişim
Kimlik	E-posta/telefon/davet; daha sonra SSO ve güçlü doğrulama
Dosyalar	Yetkiye bağlı belge ve katkı kanıtı depolama
Hesap motoru	Sürüm kontrollü formül ve dönem kapanış servisi
Denetim	Eklemeli işlem günlüğü; düzeltme ters kayıtla
Entegrasyon	API ve olay/webhook yaklaşımı
Rapor	PDF/CSV dışa aktarma ve kamuya açık özetler

Başlangıçta blokzincir şart değildir. Önce insanlar tarafından anlaşılabilen, denetlenebilen ve gerçek pilotta çalışan sistem kurulmalıdır.

Çekirdek ve eklenti sınırı

Değişmez çekirdek	Sonradan eklenebilir modüller
Kimlik ve profil	Ulak gelişmiş iletişim
Çember ve üyelik	Akademi ve sertifika
Proje ve ihtiyaç	Pazar yeri
Taahhüt ve katkı	Etkinlik ve takvim
Doğrudan hak ve TKP	Kitlesel fonlama entegrasyonu
Karar ve itiraz	BenAkçe ve iç dolaşım
Fon ve dönem kapanışı	Yapay zekâ destekli eşleştirme
İşlem geçmişi	Uluslararası federasyon

Her eklenti çekirdeğe açık bir sözleşmeyle bağlanır. Böylece Ulak, ödeme sağlayıcısı veya pazar modülü değişse bile Dayanışma Çemberi kayıtları bozulmaz.

Aşamalı gelişim planı

Aşama	Kullanıcıya açılan değer	Ana modüller
1 · Öğren ve keşfet	Sistemi anla, profil oluştur, çember bul	Tanıtım, eğitim, profil, açık çemberler, teklif
2 · Katıl ve çalış	Taahhüt ver, katkı kaydet, hakkını gör	Üyelik, görev, katkı, basit karar, dönem raporu
3 · İletişim ve topluluk	Ekip içinde güvenli iletişim kur	Ulak, proje odaları, toplantılar, dosyalar
4 · Ekonomik ekosistem	Ürün, hizmet ve finansal kaynakları buluştur	Pazar, fonlar, ödeme, çemberler arası iş birliği
5 · Federasyon	Özerk çemberleri ortak standartta çoğalt	Bölgesel ağ, denetim, veri taşınabilirliği, uluslararası yapı

İlk sürümün kesin kapsamı

İlk sürümün başarısı özellik sayısıyla değil, bir kullanıcının keşiften çembere kabul ve dönem kapanışına kadar yolu tamamlayabilmesiyle ölçülür.

- Kayıt, davet ve kullanıcı profili
- Ziyaretçi ve misafir eğitim alanı
- Açık çemberler ve katkı çağrıları
- Katkı/üyelik başvurusu
- Çember üyeliği ve görevler
- Taahhüt ile gerçekleşmiş katkı ayrımı
- Katkı onayı ve temel kayıt geçmişi
- Basit karar ve mutabakat
- Doğrudan hak ile örnek TKP hesabı
- Dönem kapanış ve etki raporu

MVP pilotu: Bursa Şifahane’de sınırlı kullanıcı, sınırlı hizmet ve tek kapanış dönemi.

İlk sürümün dışında tutulacaklar

- Kripto para ve cüzdan
- Halka açık yatırım veya tam kitlesel fonlama
- Uluslararası para transferi
- Tam kapsamlı sosyal medya akışı
- Takipçi ve beğeni ekonomisi
- Yapay zekânın otomatik puan vermesi
- Bütün kooperatif ve vakıf muhasebesi
- Çok karmaşık DAO ve delegasyon yapıları
- Tam teşekküllü pazar yeri
- Bütün projeleri aynı anda canlıya alma

Bu özelliklerin reddedilmesi değil; çekirdek model doğrulanana kadar ertelenmesidir.

Geniş ufuk korunur; ilk kullanıcı deneyimi bilinçli biçimde dar tutulur.

Bursa Şifahane pilot senaryosu

1	2	3	4	5
Misafir öğrenir	Şifahane'yi bulur	Katkı teklif eder	Çembere kabul edilir	Dönem kapanır

Pilotun dijital olarak kanıtlaması gerekenler

- Bir ihtiyaç açık ve anlaşılır yayımlanabiliyor mu?
- Uygun kişi kendisini doğru katkı rolüyle ifade edebiliyor mu?
- Taahhüt ile gerçekleşmiş emek ayrılabilir mi?
- Doğrudan hak ve TKP çakışmadan hesaplanabiliyor mu?
- Karar ve itiraz süreci güven üretiliyor mu?
- Dönem raporu herkes tarafından anlaşılabilir mi?

Başarı ölçütleri

Alan	Örnek gösterge
Anlaşılabilirlik	Kullanıcı katkı ve hakkeşinin nasıl oluştuğunu açıklayabiliyor mu?
Katılım	Başvuru yapanların ne kadarı uygun katkıya dönüşüyor?
Güvenilirlik	Verilen taahhütlerin ne kadarı zamanında tamamlanıyor?
Adalet	Puan, ödeme ve ret gerekçeleri anlaşılır bulunuyor mu?
Süreklilik	Koordinasyon birkaç kişiyi tüketmeden devam ediyor mu?
Şeffaflık	Dönem kapanışı belge ve kayıtlarla tamamlanıyor mu?
Sosyal etki	Fonların hangi gerçek hizmetleri mümkün kıldığı görülebiliyor mu?
Çoğaltılabilirlik	İkinci çember yazılımı değiştirmeden kurulabiliyor mu?

Başlıca riskler ve karşılıkları

Risk	Tasarım karşılığı
Aşırı karmaşıklık	Rol bazlı sade ekranlar ve aşamalı özellik açılması
Merkezî güç birikimi	Özerk çemberler, sınırlı platform yetkisi, kayıtlı denetim
Puanların keyifleşmesi	Kanıt, kural sürümü, gerekçe ve itiraz
Sosyal medya kültürü	Takipçi/beğeni yerine doğrulanabilir iş birliği geçmişi
Mahremiyet ihlali	En az erişim, görünülük katmanları ve özel veri alanları
Hukuki belirsizlik	Finansal özellikleri sözleşme ve uzman doğrulamasıyla açmak
Teknolojiye bağımlılık	Açık entegrasyonlar, veri dışı aktarma ve modüler yapı
Kurucuya bağımlılık	Belgelendirilmiş protokol, ortak yönetim ve çoğaltılabilir pilot

0.2 sürümünden önce açık kararlar

- Üst çatı adı kesin olarak BenBiz mi olacak?
- Dayanışma Çemberi uygulama içinde protokol adı olarak nasıl görünür?
- Misafir üye hangi profil alanlarını doldurmadan teklif sunamaz?
- Kimlik ve uzmanlık doğrulamasını kim yapar?
- Çember kurma yetkisi herkese mi, eğitim tamamlayanlara mı açılır?
- Başvuru reddinde asgari gerekçe standardı nedir?
- TKP değerlendirmesinde kanıt ve puan aralıkları nasıl tanımlanır?
- Ulak'ın API, SDK, SSO ve veri politikası hangi entegrasyona izin verir?
- Finansal çağrılar hangi hukuki aşamada açılır?
- Kamuya açık şeffaflık raporunun asgari alanları nelerdir?

Bu sorular bir engel değil; prototip ve pilot sırasında verilmesi gereken tasarım kararlarıdır.

Önerilen sonraki çalışma

Ana mimari 0.1'den sonra doğrudan kod yazmak yerine şu sıra izlenmelidir:

1	2	3	4	5
Kararları netleştir	Kullanıcı yolculukları	Ekran taslağı	Tıklanabilir prototip	Şifahane MVP

Bir sonraki belge

BenBiz Kullanıcı Yolculukları ve Ekran Gereksinimleri 0.1 — misafir üye, uzman, koordinatör, mekân katkıcısı, finans katılımcısı ve genç proje geliştiricisinin uygulamadaki bütün adımlarını tanımlar.

Hedef: Önce doğru sistemi görünür kılmak; ardından yalnızca gerçekten gereken yazılımı geliştirmek.

Bu belge, Dayanışma Çemberi'nin dijital dünyadaki ilk sistem haritasıdır. Nihai biçimini masa başında değil, yaşayan pilotların tecrübesiyle kazanacaktır.